Il-Knisja ta' San Pawl eremita f'Wied il-Għasel, il-Mosta - George Cassar

Il-Leġġenda

Skond leġġenda qadima, fl-għar fejn hi mibnija il-knisja ta' San Pawl Eremita, f'Wied il-Għasel darba kien jgħix raġel twajjeb jismu Korradu. Huwa kien spiss iwiddeb lil xi ragħjja li kienu jkunu fl-inħawi biex ibidlu ħajjithom. Imdejqin bih kif kienu, darba bdew iwaddbulu l-ġebel biex ikeċċuh minn dan l-għar. Korradu ħarbilhom u r-ragħajja ġrew warajh sax-xatt, iżda hu telaq bil-baħar fuq il-mantell tiegħu stess lejn Għawdex, fejn għadda il-bqija ta' ħajtu fil- Qala, sewwasew fejn illum hemm il-knisja tal-Kunċizzjoni. Meta raw hekk ir-ragħajja nidmu minn dak li kienu għamlu u biex ipattu għal għemilhom bnew knisja fl-għar li kien jgħix fih Korradu u ddedikawha lil San Pawl Eremita ta' l-Eġittu.

Il-Kappella

Din il-knisja ċkejkna li naraw illum inbniet fl-1656 flok oħra eqdem minnha li kienet mibnija fl-istess post. Fiha hemm artal iddedikat lil San Pawl Eremita u fuq ix-xellug tiegħu hemm għar mibdul f'kappella b'artal quddiem ix-xbieha tal-Madonna tal-Grazzja mwaqqaf minn Ġan Pawl Mangion fl-1656. F'din il- kappella tal- Madonna hemm iqattar ilma mill-aktar safi li jinġabar fi tlett iħwat imqattgħa fil-blat u jibqa sejjer f'bir li hemm biswit il-knisja. Xi wħud mill-Granmastri kienu jibgħatu l-qaddejja biex iġibulhom minn dan l-ilma għax-xorb. Il-Gran Mastru Manwel Pinto huwa magħdud b'wiehed mill-benefatturi ta' din il-knisja. Skon kif hemm imniżżel fil-vista pastorali ta' l-Isqof Baldassare Cagliares ta' l-1615 insibu li l- knisja ta' San Pawl Eremita kienet miżmuma b'għożża mhux biss mill- Mostin iżda sahansitra minn bosta nies tal-gżira ta' Malta.

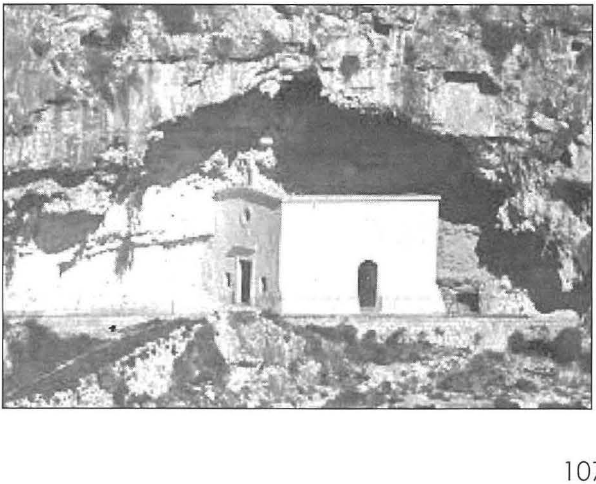

Matul is-sena kien isir ħafna quddies fiha u kienu jiġu ċċelebrati l-festi tal-Madonna tal-Grazzja u ta' San Pawl Eremita. Wara l-pesta ta' l-1676, Dun Ortensju Bennini, li kien Maestro di

Cappella tal- knisja konventwali ta' San Ġwann fil-belt, kien beda jagħmel quddiesa bil-mużika nhar il- festa ta' San Pawl Eremita li taħbat fil- 15 ta' Jannar.

Għall ħabta ta' l-1920, l-Arċisqof Dom Mawru CaruanaO.S.B. ħatar lil Dun Karm Gauci mill-Mosta biex jieħu ħsieb din il-knisja. Fost il-ħafna xogħlijiet li għamel nsemmu l-artal tal- Madonna tal-Grazzja li kien għamlu ta' l-irħam abjad. Kien għamel ukoll iz-zuntier u dawru b'rixtellu tal-ħadid. L-art tal-knisja kien għamilha kollha madum u dan kienu jniżżluh maduma maduma t-tfal tad-duttrina. Kien għamel ukoll passaġġ tul il-wied kollu biex in-nies tkun tista tasal faċilment sal-knisja. Hemmhekk Dun Karm kien iqaddes kull nhar ta Erbgħa u nhar ta' Ħadd u l-knisja kienet tkun miftuħa għaż-żjarat tad-devoti.

Meta fil-fortizza ta' Misraħ Għonq li hemm ftit 'l hemm minn din il- kappella bdew jiħaffru mħazen fil-blat, b'xorti ħażina, il-materjal beda jitwaddab għall-wied u b'hekk dak il-passaġġ li b'tant sagrifiċċju ħa ħsieb jagħmel Dun Karm Gauci safa' mirdum bit-terapien. Minħabba f'hekk kienet saret ftit diffiċli biex in-nies jinzlu f'din il-knisja u bil-mod il-mod bdiet tiġi abbandunata. Fl-1970, mid-dehra lanqas kien fadal min jieħu ħsieb din il-knisja u saħansitra bdew jidhru xi atti vandali wkoll. Fl-1972 il-kwadri u l-armar tal-knisja kienu ittelgħu fil-parroċċa minħabba l-biża ta' xi serq. Fi ftit żmien il-knisja ġarrbet ħsarat kbar u biex tkompli tagħqad, blata kbira nqatgħet mill-għoli tal-għar u ġarrfet parti miz-zuntier. Fis-snin tmenin din il-blata tneħħiet u twaħħlu l-bibien tal-ħadid. Sfortunatament blata oħra waqgħet fuq il-bejt tal-kappella u sfrondat parti mis-saqaf. Ix-xogħol waqaf ħesrem.

Fl-1992 għadd ta' voluntiera Mostin bdew jirranġaw mill-ġdid din il-knisja tant pittoreska. Kull ma kien hemm nieqes jew imfarrak gie irranġat u nhar it-12 ta' Settembru 1993, jum il-festa tal-Madonna tal-Grazzja il-knisja nfetħet mill-ġdid għall-qima tan-nies. Żewġ pitturi oriġinali -il-Madonna tal-Grazzja u San Pawl Eremita- li kienu ttieħdu fir-rotunda nbiddlu ma' kopji li issa jinsabu fil-kapella. Din l-Art Ħelwa għenet fit-twettieq ta' dawn iż-żewġ kopji.

Din hi l-unika knisja f'Malta ddedikata lil San Pawl Eremita u waħda mill-ftit mibnija ġewwa għar li għadhom jezistu.

Il-Qaddis

San Pawl Eremita twieled fl-Eġittu fis-sena 228. Meta kellu 15-il-sena l-ġenituri tiegħu ħallewh jgħix ma' oħtu

miżżewġa u huma telqgħu jgħixu f'dar fil-kampanja minħabba l-persekuzzjoni kbira li l-imperaturi Deċju u Valerjanu qajmu kontra l-knisja fl-Eġittu. Ġara, li r-raġel t'oħtu li kien mogħni wara l-ġid tad-dinja kien ser jgħid lill-ufficjali ta' l-imperatur li Pawlu kien Nisrani biex jagħtuħ il- mewt u hu jiret il-ġid li kellu. Imwerwer mill-ħruxija tat-tiranni, San Pawl telaq fid-dezert biex għadda il-bqija ta' ħajtu fil-kwiet, jitlob u jagħmel penitenzi ħorox. Qabel miet, kellu żjara minn Sant'Anton Abbati, li bħalu kien qed jghix fl-eremitaġġ ta' l-Egittu.

L-istorja tgħidilna illi għal 60 sena sħaħ il- Mulej kien jinqeda b'ċawlun li kien iwassal nofs ħobza lil Pawlu għall-għajxien tiegħu. Dak inhar li kien hemm Sant' Anton miegħu, iċ-ċawlun ġab ħobza sħiħa u wara li trejqu b'dak il-ħobż u xorbu mill-ilma tan-nixxiegħa, raddew ħajr lil Alla u għaddew il-lejl fit-talb. Issa kien wasal il-mument li r-ruħ qaddisa ta' San Pawl Eremita tmur tiċievi l-premju ta' dejjem. Fil-fatt kien Sant'Anton stess li keffnu u wara talab għalih skond it-tradizzjoni Nisranija. Kien midfun fl-istess post fejn għex. Miet fis-sena 341 fl-eta kbira ta' 113-il-sena.

Il-Papa Pawlu V ordna li l-festa f'ġieħ San Pawl Eremita tibda ssir fil-15 ta' Jannar. Kien il-kbir għaref tal-knisja San Ġlormu li ħalla miktuba l-ħajja qaddisa ta' San Pawl li kien l-ewwel wieħed li beda jgħix ħajja ta' eremita fl-Eġittu.

Referenzi:

Storja tal-Mosta ta' E.B.Vella u Il-Brevjar Ruman

Callus
Garden Centre
Importers of trees, palms, plants, shrubs, seasonal flowers, fresh flowers, flower bulbs, herbs, compost and all of your gardening requirements.
Jonathan Callus
Callus Garden Centre, Triq L-Imqabba, Siġġiewi, SGW 2600
info@callus_landscaping.com
calluslandscaping@gmail.com
21462229 | 79405135
Callus Garden Centre